

Milorg i Kviteseid

v/Troppssjefen Frode Torp Hansen

Troppssjef i Kviteseid,
Frode Torp Hansen

Storkrigen tok til 1. september 1939. Vårt land blei yverfalle 9. april 1940, som de nok veit. Den militære motstanden her vara ikkje lenge. Det var så uventa at me skulle koma i krig, som hadde hatt fred i 126 år.

Det blei utvikla organisera motstand mot tyskerane på mange måtar. I den fyrste tidi hadde England planar um invasjon på Jæren, og me i Heimefronten skulle prøve å gøyme vekk dei få norske nazistane her, so dei ikkje kunne hjelpe tyskerane. Engelskmenne kom altso ikkje, og me fekk mykje anna å ordne med i staden. Ra-

dioapparat skulle gøymast, det var ikkje lov å bruke dei, men dei trongst for å ha kontakt med norske i England.

Av dei som kom seg til Skottland, var nokon der i ni måneders hard trening. Dei blei sleppte ned i fallskjerm på Hardangervidda, og kom av og til ned i bygdene for å lære upp heimefrontkarar i våpenbruk og sabotasje. Utstyr og mat kom og ned på vidda, og dei sleit svært for å samle dette og få det inn i hyttune sine. Av sikkerhetssumsyn måtte slike karar bruke dekknavn. Me hadde ein av dei her som bare blei kalla Kåre. Han budde hos meg i fleire døgn, heldt seg inne om dagen, og heldt instruksjon i den gamle kraftstasjonen um kvel-

dane. Maskinene gjekk då, so det var ingen som hørde oss. Men Kåre fekk dessverre ikkje uppliva frigjeringi. Han blei skoten i ei hytte i Rauland bare ein månad fyre freden. Det var hardt for oss, han var ein gild kar.

Me fekk ein del å gjera med forskjellig utstyr og mat som skulle gøymast på fleire stader i skogen og i hyttune. Det kom utstyr med ein bil ei natt, som det til og med stod Telemark vegstell på, so den var det nok ingen som fatta mistanke til. Og so var det å bera tunge kasser til skogs. Ordre um å melde seg til arbeidsteneste for tyskerane kom til mange ungdomar. Dei aller fleste gjorde ikkje det, og dei måtte gøyme seg vekk i hyttur langt til skogs. Det blei ordna med sending av mat. Ein del gutar var i Brakandalen. Torsdagar la foreldri matpakkur på lagertroppi vår, desse sende me med rutebåten til Smeodden brygge, der dei blei henta med pråm. Me var ein tur på heii mot Vrådal og prøva plastikkunte. Eit par av karane var vante med sprengstoff. Ein kveld i 15 graders kulde måtte eg ein tur til Morgedal på sykkel.

Folkehøgskulen på Utsond, som no er Kvitsund, blei stengd av nazistane og bruka til noko dei kalla Frontkjemparskule. Dei som var der, kom frå Østfronten, altso Russland. Det blei endå vanskelegare for oss her med slike karar. Tyskerane hadde fangeleir for utanlandske krigsfangar i Fyresdal. Ein russer fekk rømt til Nissedal. Med pråm og bil fekk me han til Høydalsmo um notti. Han blei losa heilt til Sverige og berga livet på den måten.

Ein del lærarar, prestar og lensmennar mista arbeidet sitt, og det blei samla inn pengar so dei hadde noko å liva av.

Her i hovudsoknet var me 34 mann, delte på 3 troppar. Jon H. Ofte, Høydalsmo, var Områdesjef, det vil sei for Kviteseid-Lårdal-Seljord.

I april 1945 gjekk det so uheldig til at heimefrontfolk blei arrestera i ei nabobygd. Her fann nazistane ei navneliste. I Kviteseid-Seljord-Lårdal var me um lag 25 som blei tekne og sende til Grini fangeleir i Bærum. På den tid var det 5000-6000 fangar der. Brakka me kom i, skulle vera for 150 mann,

men me var nesten 300! Det var ei hard og vond tid. Hard eksersis frå kl. 05.30 um morgonen og lite og dårleg mat. Me vart pinte og plaga, og kom ikkje til senga før kl. 23.00 om kvelden. Når ljuset vart sløkt, kom veggglusi med angrep på oss.

So kom den store dagen. 7. mai. Då fekk me melding um at Tyskland hadde yvergejeve seg. Men alle var spente på kva tyskerane her ville finne på. Det gjekk heldigvis fint. Når me som blei tekne i slutten av krigen, ikkje blei sende til Tyskland, eller fekk ein brå slutt, so kom det av at det var so mange som i den tid kom på Grini, at arrestasjonspapiri ikkje rakk å bli undersøkte.

Når fare trugar fedrelandet, vil ein gjerne prøve å hjelpe. Ein vil nødig miste noko ein er glad i. Me ville vera frie menneskje!

Kviteseid tek imot Grinifangar 11/5-45